

Előszó

A tisztelt Olvasó egy nagyszerű könyvet tart a kezében: a már első látásra is sokat sejtető kiadvány számos, a régműltről eddig még közkinccsé nem vált kutatási eredményről ad számot; a borítón feltűnő cím és alcím pedig magában hordozza azt a jelenséget, mely szerint az egyre inkább interdiszciplináris módszereket alkalmazó tudományterület, a régészet művelői a legújabb természettudományi módszerek segítségével nyernek új és meglepő információkat a letűnt korok tárgyi emlékeinek elemzésekor.

Dr. Költő László régész és nyugalmazott múzeumigazgató is ezt tette világ életében.

Ez a kötet tisztelgés az idén hetvenesztendő ünnepelt előtt, aki 1964-ben érettségizett a Debreceni Vegyipari Kollégiumban, 1968–1973 között a Veszprémi Vegyipari Egyetemen szerzett vegyész mérnöki diplomát, és nem sokkal ezután, László Gyula hatására az ELTE régészet szakát is elvégezte, majd 1983-ban professzoránál doktori fokozatot szerzett. Több elismerő oklevél mellett szakmai pályafutásának kiemelkedő elismeréseként kapta meg 2004-ben a Kuzsinszky Bálint-emlékérmét és 2013-ban a Schönvisner István-díjat, mindkettő a régész hivatás legrangosabb kitüntetései közé tartozik hazánkban.

A kerek évforduló alkalmával köszöntött Költő László egész életében „két világ határán” mozgott. Elsajátítva a modern vegyészet magas szintű ismereteit és módszereit, természettudományos műveltségével új szintet hozott a hazai régészet hagyományos társadalomtudományos módszereibe. A késő bronzkori, avar kori és magyar honfoglalás kori fémtárgyakon végzett röntgenemissziós-analízises vizsgálatai új lehetőségeket és távlatokat nyitottak, megalapozott és ellenőrizhető információkat szolgáltatott arról az avar és honfoglalás kor között elhelyezkedő, mindmáig kevésbé ismert időszakról, amely jelenleg is a régészeti kutatások egyik legizgalmasabb területe.

Soha nem fogom elfelejteni azokat az érdekesítő órákat, amikor egy-egy közös budapesti utunk során vagy egy-egy konferencia esti óráiban hosszan hallgathattam a nagy szakértelemmel magyarázó barátomat új kutatási eredményeiről. Szívvel szívből szólóan osztotta meg ásatásainak és fémösszetétel-elemzéseinek legújabb ismereteit, rávilágítva talán a legkevésbé ismert íratlan történelmi tényekre – kik is lehettek az avarok, kik is vagyunk mi magyarok, hogyan népesítettük be a Kárpát-medencét és szűkebb hazánkat, Somogyországot. Nem egyszer áhítattal hallgattam szavait a vörs-papkerti feltárások meglepő részleteiről, majd gondolatokat cseréltünk és új lehetőségeket mutattunk egymásnak a természettudományi kutatások objektív statisztikai elemzései alapján.

Számos kultúrában az idős embereket már a koruk miatt is tisztelet övezi, hiszen élő emlékezetként hordozzák magukban a múltat, a közösség tudását, tapasztalatait. Napjaink fejlett civilizációi a hihetetlen gyors társadalmi változások idején mintha kevésbé támaszkodnának erre a tudásra. Sokan úgy gondolják, hogy a könyvek és a merevlemezek minden ismeretet megőriznek, és elég csak felütni, megnyitni azokat. Sok esetben talán igazuk lehet, de ebből a tényanyagból egyvalami mégis hiányzik: az élő, hús-vér ember.

E tanulmánykötet tisztelgés az előtt a bölcs ember előtt, akinek múzeumi tevékenysége is példaértékű; 1983 és 2007 között vezette a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatóságának régészeti osztályát, majd igazgatóként irányította és fejlesztette az intézményt.

Kedves Költő László régész-muzeológus, nyugalmazott múzeumigazgató, fogadd jó szívvel ezt a 32 szerző által jegyzett szerény kötetet; reményeink szerint a tanulmányokban megfogalmazott gondolatok további kutatások csíráit rejtik magukban. Mindezzel a szeretve tisztelt Kollégát köszöntik egykori munkatársai, tanítványai és a mostani fiatalok, akik tovább viszik mind a régészet, mind a vegyészet legjobb hagyományait, gyűjtik és őrzik a régműlt tárgyi emlékeit, és az egykori világ alaposabb megismerésén munkálkodnak. Fogadd őszinte köszönetünket mindazért, amit a régészeti és muzeológiai, valamint intézményvezetői munkásságod során tettél!

Isten éltesen a 70. születésnapodon, további sok sikert és jó egészséget kívánunk!

Kaposvár, 2018. december 17-én

Dr. Ábrahám Levente
múzeumigazgató